

Hukuk Çalışma Grubu Raporu

Umut Vakfı önderliğinde yıllardan beri sürdürülen çalışmalar sonucunda 28 Eylül tarihi Bireysel Silahsızlanma Günü olarak kabul edilmiş ve yaygın olarak benimsenmiştir. Bu nedenle TBMM ve hükümet tarafından 28 Eylül gününün Bireysel Silahsızlanma Günü olarak kabul edilmesi ve BM'ye önerilmesi benimsenmiştir.

2001 yılı Mayıs ayında TBB Genel Kurulu'nun aldığı tavsiye kararına uygun olarak Türkiye'de kurulu tüm baroların bireysel silahsızlanma komisyonları oluşturarak, baroların ve avukatların aktif olarak bu alanda çalışması ve meydana gelen sorunlara çözüm üretmesi yönündeki tavsiye kararının yeniden tüm barolara ve barolar birliğine anımsatılması uygun görülmüştür.

Türkiye'nin uluslararası sözleşmeler bağlamında 12.2.2004 tarihli 5095 sayılı "Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine ek Ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının yasadışı üretimine ve kaçakçılığına karşı protokolün onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanununu kabul etmesi memnuniyet vericidir. Bu sözleşmenin onaylanarak iç hukukumuzda kazandırılmış olması uluslararası sözleşmelere uyumluluk bakımından atılmış çok önemli bir adımdır. Sözleşmenin niteliği ve Türkiye'nin böyle bir sözleşmeye taraf olmasıyla ortaya çıkan sonuçlar yasaların olumlu yönde değişmesine etkili olacaktır.

Bu bağlamda Türkiye'nin onaylayacağı bir ikinci sözleşme daha vardır. 1 Temmuz 1982 tarihinde yürürlüğe giren 28 Haziran 1978 tarihli ateşli silahların kişiler tarafından alınması ve bulundurulmasının denetimine ilişkin Avrupa sözleşmesi Türkiye tarafından 3.4. 1979 tarihinde imzalanmıştır. Ancak bu sözleşme onaylanmamıştır. Bu sözleşmenin onaylanmalıdır.

Ayrıca bu sözleşmeye paralel olarak AB bünyesinde 18 Haziran 1991 tarihli 91/477/CEE sayılı AET direktifi ile 1 Ocak 1993 tarihinden itibaren Ateşli Silah alımını ve bulundurulmasını ve diğer ülkelere naklini belirleyen kurallar öngörülmüştür. Dolayısıyla hem sözleşmenin onaylanması ve bu onayın arkasından direktif hükümlerinin iç hukukta uygulanabilmesi için yasal değişikliklerin yapılması zorunludur.

Uluslararası sözleşmeler bağlamında iç hukukun sözleşmelere uyumlu hale getirilmesi önerilmektedir.

Türkiye'deki mevcut Ateşli Silahlar ile ilgili 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun önerileri rapor ekindedir.

İlk öneri çerçevesinde anılan yasanın altıncı, yedinci maddelerinde değişiklik önerilmektedir. Anılan yasanın 6.maddesinin 1.fıkrasında yer alan düzenlemeye göre silah bulundurma ve taşıma ruhsatları süresi 5 yıldan 2 yıla indirilmiştir. Ayrıca maddede sayılan cumhurbaşkanı, başbakan gibi kişilerle buldukları görevler sayılmak suretiyle sayılan görevleri yerine getirilen kişiler için verilmiş ruhsat süreleri 5 yıl için geçerli olmak üzere değiştirilmiştir. Bu kişiler dahil olmak üzere diğer kişilerde dahil olarak kişilere birden fazla silah ruhsatı verilmemesi değişiklik önerisidir. Ayrıca maddede yer alan düzenlemeye göre ruhsatların renk şekil ve muhtevası ve diğer hususların yönetmelikle belirlenmesi düzenlemesinde değişiklik yapılmaktadır. Bu değişikliğe göre alkol ve-veya uyuşturucu etkisindeyken silah taşınmaması, ruhsat öncesinde silah muhafazasına ilişkin kurs zorunluluğu ve bulundurma ile taşıma esnasında kilit sistemi zorunluluğu getirilmesi değişiklikleri benimsenmiştir. Ayrıca ruhsat kayıtlarının merkezi sistem ile tutulması değişikliği önerilmektedir. Bir diğer değişiklik ise görevleri nedeniyle veya emekli olanlar bakımından Ateşli Silah taşıma hakkı sadece "ciddi hayati tehlike içerisinde" olanlara verilmesi önerilmektedir. Dolayısıyla 7.maddede yapılan değişikliğe göre "meslekleri gereği tehlike içerisinde oldukları valiler tarafından ciddi bulgulara dayanarak belirlenenlere taşıma veya bulundurma ruhsatı yönetmelikte belirtilen esaslar çerçevesinde verilebilir. Eğer bu ruhsat hayati tehlike sebebine dayalı taşıma ruhsatı ise, bu kişinin alabileceği silah, ayrıntıları yönetmelikte belirlenecek koruma amacına yönelik düşük kalibreli olmalıdır." 7.maddede önerilen bu değişiklik dışında emekli subay ve astsubaylar ve diğer ilgili kişilerle ilgili olarak düzenlenen kimlik kartlarında işlenerek gösterilmek üzere ateşli silah taşıyabilme hakkı kaldırılmakta sadece 2 yıl süre için bulundurma izin belgesi verilmesi benimsenmektedir. Bu kişilere ancak hayati tehlike içinde bulunmaları halinde taşıma ruhsatı verilebilir. Önerilen son değişiklik ise, ruhsat işlemleri bakımından harç alınmaması madde metninden çıkarılmıştır.

Kanunda önerilen bu değişiklikler dolaylı olarak mevcut yönetmeliği de etkileyeceğinden dolayı yasadaki değişiklikler çerçevesinde yönetmelik hükümleri de gözden geçirilmelidir. Aslında taşıma ruhsatı verilmesinin yasadaki ve yönetmelikte çıkarılması benimsenmiştir. Böylelikle güvenlik ve savunma güçlerine tanınacak silah taşıma hakkının sivillere verilmemesi önerilmektedir. Ancak böyle bir önerinin yaşama geçirilmesi ülkemiz açısından çok zor olduğu dikkate alınarak sadece altı

çizilerek bilgilerinize sunulmaktadır.

Yasada yapılması düşünülen 2.değişiklik önerisi, Kırklareli milletvekili Mehmet Kesimoğlu'na aittir. Kanun teklifine göre 6136 sayılı yasada ek madde 1 değişikliği önerilmektedir. Bu değişikliğe göre hangi alanlara ve yerlere silahla girilemeyeceği ayrı ayrı gösterilmektedir. Bu kanun teklifi benimsenmiş olup rapora eklenmiştir. Böylelikle yönetmelikte yapılması düşünülen benzer değişiklik yerine yasada değişiklik yapılması ve silahla girilemeyecek yerlerin kanunla gösterilmesi daha doğru olacaktır.

Öte yandan 2421 sayılı avda ve sporda kullanılan tüfekler nişan tabancaları ve av bıçaklarının yapımı alımı satımı ve bulundurulmasına dair kanunun yeni ceza kanunun çerçevesinde gözden geçirilmesi gereklidir. Ayrıca geçici ve gönüllü köy korucularının ellerinde bulundurdukları ruhsatsız silahların teslimi ve ruhsata bağlanması hakkındaki yönetmelik yürürlükten kaldırılmalıdır. Bu yönetmelikte gösterilen köy korucularının ellerinde bulundurdukları silahlar teslim edilmelidir.

Türkiye'de yıllardan beri uygulanan panik mevzuatının yarattığı sonuçlar dikkate alınarak silahlarla ilgili cezaların arttırılması yoluyla suç işlenmesinin önlenmesi ve caydırıcılığın sağlanması için bazı maddelerin Türk Ceza Kanunu hükümleri de dikkate alınarak değiştirilmesi önerilmektedir. Çünkü toplumda bu tür suçlar bakımında hapis cezasının arttırımı yerine ekonomik cezaların veya benzeri tedbirlerin getirilmesi daha etkin ve caydırıcı olmaktadır. Bu görüşten hareketle 6136 sayılı yasanın 13 üncü maddesindeki ceza hükümlerinin `....hapis veya 100 günden az olmamak üzere adli para cezası' şeklinde değiştirilmesi önerilmektedir.

Ayrıca silahsızlanmayı teşvik etmek amacıyla 6136 sayılı yasa bakımından ek madde olarak düzenleme yapılması ve bu maddede özel bir etkin bir pişmanlık haline yer verilmesi uygun görülmüştür. Buna göre " Hakkında takibata başlanmadan bu madde kapsamına giren ve ruhsata bağlanmamış Ateşli Silahlar ve mermiler ve bu kanun kapsamına giren diğer alet ve maddeleri yetkili makamlara teslim edenler hakkında soruşturma yapılmaz." Böylece silahsızlanmanın sağlanması için süreklilik içeren etkin pişmanlık hali yasayla düzenlenmiş olmaktadır.

Yasa değişikliklerinin sağlanması, yasaların uluslararası sözleşmeler ile uyumlu hale getirilmesi ve buna bağlı olarak mevcut yönetmeliklerin kaldırılması ve yeniden düzenlenmesi önerimizdir. Bu önerilerimiz çerçevesinde yasalara uygun çıkarılacak yönetmeliklerde denetim ve kontrol mekanizmalarının arttırılması benimsenmiştir. Örneğin sadece silahların değil ayrıca mermilerin kayıt altında tutulması özel bir önem taşımaktadır. Mermilerin tek bir seferde değil zamana yayılarak ve ihtiyaca göre verilmesi, mevcut düzenlemeye göre verilen mermi adedinin düşürülmesi ve 200'den daha aza indirilmesi, yeniden mermi talebi halinde önceki mermilerle ilgili kullanım yerlerinin, nerede ve nasıl kullanıldığının belgelenmesi veya beyan edilmesi önerilmektedir. Ayrıca kurusıkı silahlarla ilgili olarak yasal düzenleme bir an önce yapılmalıdır. Ruhsat almak üzere yapılan başvurular hakkında verilen doktor raporlarının uzman hastanelerden ve/veya uzman hekimlerden alınması konusunda gerekli değişikliklerin yapılmasında yarar bulunmaktadır.

Saptanan bu önerilerin dışında 6136 sayılı kanun yerine 'silah kanunu' hazırlanması ve tüm yasal mevzuatın gözden geçirilerek bu alanda kanunların tekleştirilmesi benimsenmiştir.

Umut Vakfı mevcut yasalar ve yönetmeliklerde değişiklikler yapılmasının dışında bu konuyla ilgili yeniden yasal düzenlemelerin yapılması ve kanun önerisi hazırlanması bakımından üzerine düşen görevleri ve her alanda işbirliğini gerçekleştirmeye hazır olduğunu beyan eder.

Katılımcılar

Av. Fikret İlkiz - Umut Vakfı Mütevelli Heyeti Üyesi - Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Hukuk Danışmanı

Prof. Dr. Timur Demirtaş - Bahçeşehir Üniversitesi

Prof. Dr. Durmuş Tezcan - İstanbul Kültür Üniversitesi

Av. Abdurrahman Bayramoğlu - İstanbul Barosu Bireysel Silahsızlanma Komisyonu

Av. Hülya Özkan - İstanbul Barosu Bireysel Silahsızlanma Komisyonu

Av. Hülya Kesim - İstanbul Barosu

Av. Halim Özatan - Dedeman Holding

Av. Cezmi Erdemgil - Dedeman Holding

Ayhan Selçuk Özgenç - Marmara Üniversitesi